

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/101/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2110216932
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2110216932.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: D. A., nar. XX.X.XXXX, bytom K., Y. XX, zastúpený advokátom: Mgr. Matej Csenky, so sídlom Trnava, Dolné Bašty 2, proti žalovaným: 1. V. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., P. XX, zastúpený advokátom: JUDr. Juraj Gavalec, so sídlom Trnava, T. Tekela 33, 2. Generali Slovensko poisťovňa, a.s., IČO: 35709332, so sídlom Bratislava, Plynárska 7/C, zastúpená spoločnosťou: SHM PARTNERS s.r.o., so sídlom Bratislava, Špitálska 25, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, na odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 21.11.2012 č.k. 13C/126/2010-152, žalobcu v zamietajúcej časti a oboch žalovaných vo vyhovujúcej časti, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach prvého, druhého, tretieho, piateho a šiesteho odseku výroku **r u š í** a vec mu v zrušenom rozsahu **v r a c i** a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd prvým odsekom výroku uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi sumu 2.319,44 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým odsekom výroku uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy konania žalobcu Mgr. Matejovi Csenkymu, advokátovi, v sume 971,88 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Tretím odsekom výroku súd žalobu zamietol v časti náhrady nemajetkovej ujmy, uplatnenej sumou 70.000,- Eur. Štvrtým odsekom výroku súd zastavil konanie v časti nároku na náhradu nákladov do výšky 1.045,56 Eur a v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 95.969,59 Eur. Piatym odsekom výroku uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne Okresnému súdu Trnava súdny poplatok za žalobu v sume 139,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Šiestym odsekom výroku uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy konania štátu v sume 106,71 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, Okresnému súdu Trnava.

Prvostupňový súd rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 420, § 440, § 441, § 11 až 17 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. a vecne argumentoval tým, že trestným rozhodnutím proti žalovanému 1 bola daná jeho zodpovednosť za vznik predmetnej škody v zmysle § 420 Obč. zákonníka. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žaloba bola podaná dôvodne v časti náhrady nákladov žalobcu spojených s úmrtím poškodenej T. A., ktorá bola pôvodne uplatnená vo výške 3.365,- Eur, v dôsledku čiastočného späťvzatia bola znížená na sumu 2.319,44 Eur, ktorú súd aj priznal, nakoľko sa jednalo o položky v súvislosti s úhradou pohrebných služieb vo výške 310,03 Eur, pohrebných služieb vo výške 12,28 Eur, cintorínske služby - nájomné vo výške 35,55 Eur, cintorínske služby v ďalšej časti 151,28 Eur, základ hrobu 162,65 Eur, náklady za pohreb v súvislosti s úhradou služieb farára 13,27 Eur, náklady na liečbu zosnulej 125,12 Eur, náklady za pomník v sume 1.991,63 Eur, náklady za oblečenie pre zosnulú a jej rodinu v sume 207,36 Eur, úhrada kvetov na pohreb v sume 147,05 Eur, za fotoslužby 6,64 Eur, úhrada križa 2,16 Eur, náklady za telefón v sume 199,92 Eur, o ktorých položkách a ich úhrade žalobca predložil listinné dôkazy. Žalovaný 2 zodpovedá za predmetnú škodu z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škody prevádzkou motorového vozidla, v zmysle

§ 440 Obč. zákonníka. Námietky žalovaného 2 v súvislosti s možným zavinením škody aj zo strany poškodenej v zmysle § 441 Obč. zákonníka súd nezohľadnil, nebolo jednoznačne preukázané, že by bola škoda spôsobená aj zavinením poškodenej. Z právoplatného trestného rozsudku proti žalovanému 1, ktorý bol uznaný vinným za spáchanie prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Tr. zákona, je zrejmé, že k dopravnej nehode došlo z dôvodu porušenia povinností zo strany žalovaného 1. V časti uplatnenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 70.000,- Eur súd žalobu zamietol ako nedôvodnú, keďže právo na náhradu nemajetkovej ujmy, upravuje ochranu osobnosti, avšak nesúvisí s náhradou škody na zdraví inej osoby, ide o odlišný upravený režim týchto práv, náhrada nemajetkovej ujmy sa neposudzuje ako súčasť náhrady škody na zdraví. V časti, v ktorej žalobca zobral návrh späť, súd konanie podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil.

S poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. prvostupňový súd úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v plnom uplatnenom rozsahu v sume 971,88 Eur, pričom v odôvodnení preskúmaného rozsudku podrobne priznané trovy špecifikoval. Vzhľadom na výsledok konania súd uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za žalobu v sume 139,- Eur ako 6% zo sumy 2.319,44 Eur. S poukazom na § 148 ods. 1 O.s.p. súd tiež uložil žalovaným 1 a 2 zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy štátu v sume 106,71 Eur, z titulu znalečného.

Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti - tretí odsek výroku, podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby odvolací súd podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti nemajetkovej ujmy tak, že prizná žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 70.000,- Eur. Uplatnil si tiež trovy odvolacieho konania vo výške 168,63 Eur. Odvolateľ uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), d) a f) O.s.p., napadnutý rozsudok považuje za nezákonný aj pre jeho neurčitost' a nepreskúmateľnosť, nakoľko v zamietajúcej časti je arbitrárny. Z odôvodnenia rozhodnutia o zamietnutí žaloby nie je zrejmé, na základe akých skutkových a právnych záverov dospel súd k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy nesúvisí s náhradou škody na zdraví inej osoby. Odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu nespĺňa kritériá v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., čím došlo k porušeniu práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994), čím došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Žalobca sa nestotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z ustanovení § 11, § 13 a § 15 Obč. zákonníka, ako aj z ustálenej praxe súdov SR. Do rámca ochrany osobnosti je zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostávajúca osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (uznesenie NS SR sp.zn. 5 Cdo 265/2009). V prípade existencie neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti ide o objektívnu zodpovednosť (uznesenie NS SR sp.zn. 1 Cdo 77/2009). Žalobcovi vznikla nemajetková ujma úmrtím jeho manželky, ku ktorému prišlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1. Žalobca bol tak významným spôsobom ukrátený o rodinný život, v dobe úmrtia práve vstupovali do dôchodkového veku, tešili sa na spoločné chvíle, radosť z vnúčeniec. Po smrti manželky žalobca upadol do letargie, stratil chuť do života. Konaním žalovaného 1 tak bola narušená celistvosť rodiny žalobcu, bolo zasiahnuté do jeho rodinného a súkromného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné. Súd prvého stupňa sa týmito okolnosťami vôbec nezaoberal, súd mal pritom skúmať, či žalobcovi mohla vzniknúť nemajetková ujma a v akej miere. Je neprípustné, aby súd bez akéhokoľvek zákonného podkladu zamietol nárok žalobcu, takýto záver je ústavne neakceptovateľný, nemá oporu v žiadnom zákonnom ustanovení, nevyplýva ani zo žiadneho relevantného rozhodnutia súdu SR.

Proti tomuto rozsudku vo vyhovujúcej časti podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalovaný 1, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolateľ považuje rozsudok súdu prvého stupňa za nepreskúmateľný, nie je z neho jasné, z akých dôvodov nezohľadnil spoluzavinenie poškodenej, pričom zo znaleckého posudku vyplýva, že nedodržala bezpečný bočný odstup od vozidla žalovaného 1 a jej spôsob jazdy nebol správny, v prípade jeho dodržania by k nehode nedošlo. Rovnako je potrebné zohľadniť, že poškodená nebola vybavená na jazdu na bicykli povinnou výbavou, predovšetkým prilbou.

Proti tomuto rozsudku vo vyhovujúcej časti - prvý a druhý odsek výroku, podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalovaný 2, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd podľa § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietne a žalobcu zaviazne na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Odvolateľ poukázal na to, že súd pri rozhodovaní o priznaní náhrady nákladov vynaložených žalobcom nezohľadnil námietky žalovaného 2 uvedené v písomnom vyjadrení zo dňa 3.1.2011, pričom sa s nimi v odôvodnení vôbec nevyšporiadal. Žalovaný 2 namietal, že žalobcom uplatnená náhrada prevyšuje sumu nákladov určenú príslušnými všeobecne záväznými predpismi ako sumu primeraných nákladov spojených s pohrebom. Žalovaný 2 tiež namietal, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nákladmi na telekomunikačné služby a úmrtím poškodenej. Poukázal na § 469 ods. 2 Obč. zákonníka a § 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v spojitosti s § 101 ods. 3 a § 94 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., v zmysle ktorých primerané náklady spojené s pohrebom sa uhrádzajú sumou najviac 50.000,- Sk, náklady na zriadenie pomníka a na úpravu hrobu sa uhrádzajú do výšky 663,88 Eur. Súd žalobcovi priznal sumu niekoľkonásobne vyššiu, zo strany žalobcu nešlo o primerané náklady a preto nemá právo na ich náhradu. Žalobca nepreukázal súvislosť uplatnených nákladov na telekomunikačné služby vo výške 199,92 Eur s úmrtím poškodenej. Súd prvého stupňa teda na základe vykonaných dôkazov dospel k neprávym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.), vec tiež nesprávne právne posúdil (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.).

Žalobca podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomné vyjadrenie k odvolaniam žalovaných 1 a 2, ktoré navrhol ako nedôvodné zamietnuť, keďže rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti považuje za vecne správny. Čo sa týka argumentácie žalovaného 1, nemožno prijať záver, že ak by poškodená dodržala bezpečný odstup od vozidla, tak by k nehode nedošlo. Posudzovanie spoluviny poškodenej bolo okrem iného predmetom trestného konania vedeného proti žalovanému 1 pod sp.zn. 4T/80/2010, v ktorom bol žalovaný 1 uznaný vinným. Neobstojí argument, že poškodená nebola v čase dopravnej nehody vybavená povinnou výbavou, žalovaný 1 nešpecifikoval, akú povinnú výbavu poškodená mala mať v zmysle vtedy platných predpisov. Uvedené však nemá žiadny zásadný význam pre posúdenie oprávnenosti jednotlivých uplatnených nárokov. Čo sa týka argumentácie žalovaného 2, žalobca si uplatnil náhradu škody podľa § 420 ods. 1 obč. zákonníka, táto mu v súvislosti so zriadením pomníka vznikla vo výške 1.991,63 Eur, bez ohľadu na ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. Náhrada škody spôsobená telekomunikačnou prevádzkou bola dostatočne preukázaná, žalobca využíval telefón výlučne na zariadenie záležitostí súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou o manželku a následne súvisiacich s pohrebom.

Žalovaný 2 podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomné vyjadrenie k odvolaniam žalobcu a žalovaného 1. a vyslovil názor, že súd svoje rozhodnutie o uplatnenom nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy riadne odôvodnil, žalovaný 2 považuje toto rozhodnutie za správne. Žalovaný 2 vyjadril súhlas s dôvodmi uvedenými v odvolaní žalovaného 1.

Žalovaný 1 sa k odvolaniam žalobcu a žalovaného 2 nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že všetky tri odvolania boli podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 1 písm. a), d) a f) O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu ako aj odvolania oboch žalovaných sú dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Účastníci konania svojimi odvolaniami napadli výslovne prvý, druhý a tretí odsek výroku rozsudku prvostupňového súdu, piaty a šiesty odsek výroku však majú povahu závislých výrokov, preto sa aj tieto stávajú predmetom odvolacieho prieskumu (§ 212 ods. 2 písm. b) O.s.p.). Nenapadnutý teda zostal len výrok štvrtý odsek výroku o čiastočnom zastavení konania, ktorý nadobudol právoplatnosť.

Z obsahu spisu bolo zistené, že žalobca sa podanou žalobou domáha proti žalovaným 1. a 2. náhrady nákladov, náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy, v dôsledku tej skutočnosti, že dňa 8.8.2008 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej žalovaný 1. pri otváraní dverí vodiča vozidla spodným rohom dverí narazil do okoloidúceho bicykla, na ktorom sa viezla poškodená T. A., manželka žalobcu, ktorá po strate stability spadla z bicykla hlavou na cestu, pričom došlo k jej ťažkému zraneniu, utrpela prasklinu záhlavia lebky, krvácanie pod pavučnicu, pohmliaždenie mozgu a iné. Poškodená bola odvezená do nemocnice, kde dňa XX.XX.XXXX zraneniam podľahla.

V časti náhrady nákladov žalobcu spojených s úmrtím poškodenej T. A., ktorá bola pôvodne uplatnená vo výške 3.365,- Eur, v dôsledku čiastočného späťvzatia bola znížená na sumu 2.319,44 Eur, žalobca špecifikoval položky v súvislosti s úhradou pohrebných služieb vo výške 310,03 Eur, pohrebných služieb vo výške 12,28 Eur, cintorínske služby - nájomné vo výške 35,55 Eur, cintorínske služby v ďalšej časti 151,28 Eur, základ hrobu 162,65 Eur, náklady za pohreb v súvislosti s úhradou služieb farára 13,27 Eur, náklady na liečbu zosnulej 125,12 Eur, náklady za pomník v sume 1.991,63 Eur, náklady za oblečenie pre zosnulú a jej rodinu v sume 207,36 Eur, úhrada kvetov na pohreb v sume 147,05 Eur, za fotoslužby 6,64 Eur, úhrada kríža 2,16 Eur, náklady za telefón v sume 199,92 Eur.

V časti náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca pôvodne uplatnil sumu 165.969,59 Eur, v dôsledku čiastočného späťvzatia bola táto znížená na sumu 70.000,- Eur.

Rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 4T/80/2010-273 zo dňa 30.6.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 23.2.2012, súd uznal žalovaného 1. vinným, že spôsobil z nedbanlivosti inému smrť, teda je zodpovedný a vinný za to, že dňa 8.8.2008 v čase o približne 17,55 hod. v K. na ulici P. pred rodinným domom č. XX vystupujúc z miesta vodiča tam zaparkovaného osobného motorového vozidla sa dostatočne nepresvedčil, či môže z vozidla vystúpiť bez ohrozenia bezpečnosti iných účastníkov cestnej premávky, otvoril dvere na strane vodiča vozidla, ktorými narazil do pravej strany bicykla, ktorý viedla poškodená T. A., v dôsledku čoho došlo k pádu poškodenej na vozovku, utrpela zranenia, ktorým podľahla dňa XX.XX.XXXX

Súd prvého stupňa rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom, ktorého odôvodnenie obsahuje len popis priebehu konania, obsah výsluchu účastníkov a ich právnych zástupcov, stručný popis záverov znalca a nedostatočne odôvodnený záver o dôvodnosti návrhu v časti náhrady nákladov vo výške 2.319,44 Eur a nedôvodnosti návrhu v časti náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 70.000,- Eur. V odôvodnení rozsudku úplne absentuje citácia právnych predpisov, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a teda právne posúdenie veci.

V zmysle opakovaných záverov Ústavného súdu SR každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Odňatím možnosti konať pred súdom sa pritom rozumie taký postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Tieto požiadavky vyjadruje aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd musí pritom dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Súd pritom nemusí dať odpoveď na úplne všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Súd preto musí vysvetliť dôvody, na ktorých je založené jeho rozhodnutie.

Súd musí dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé, musí vysvetliť dôvody, na ktorých je založené jeho rozhodnutie. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony, pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený. Za arbitrárny výklad treba považovať aj situáciu, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy.

Jasné a jednoznačne odôvodnené meritórne rozhodnutie alebo rozhodnutie procesnej povahy tvorí súčasť základného práva na súdnu ochranu (Nález ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 6/03 z 13.3.2003 a Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 154/05 z 28. februára 2006 č. judikátu 14/2006). Nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavuje predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z týchto princípov predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť spôsobom zakotveným už v cit. ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení, absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III.ÚS 36/2010).

Porovnaním odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa s vyššie uvedeným, ako je vyššie naznačené, je zjavné, že prvostupňový súd sa danými kritériami dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu (obsahujúceho hlavne popis vykonaných dôkazov), nie je možné zistiť vyššie naznačené základné údaje a skutočnosti, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie v danej veci a následne pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle cit. § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie musí obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie a musí byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, aby z hľadiska ust. § 132 O.s.p. vyhodnotil navzájom si odporujúce dôkazy a uviesť napr. prečo niektoré z nich pokladá za vierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulácii rozhodnutia do úvahy. Tieto nedostatky odôvodnenia spolu s tzv. opomenutými dôkazmi (o ktorých súd nerozhodol vôbec) zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 114/08 z 12.6.2008).

Súd prvého stupňa správne vec právne posúdil, keď skonštatoval, že v dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k vzniku škody, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný 1, v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zákonníka titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu, pričom otázka vzniku zodpovednosti za škodu nebola ani medzi účastníkmi sporná.

Žalobca sa zaplatenia žalovanej sumy domáhal z titulu náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku porušenia právnych povinností zo strany žalovaného 1. Pre posúdenie dôvodnosti návrhu preto bolo potrebné zaoberať sa podmienkami danosti nároku na náhradu škody v zmysle ustanovení § 420 a nasl. Obč. zákonníka.

Základnými zákonnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Obč. zákonníka sú 4 podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a teda nesplnenie čo i len jednej z nich má za následok konštatovanie nesplnenia zákonných podmienok. Týmito podmienkami sú : 1. porušenie právnej povinnosti, 2. existencia škody, 3. príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a škodou, 4. zavinenie.

Súd prvého stupňa sa však potrebou skúmania vyššie uvedených kritérií dôsledne neriadil a uspokojil sa len konštatovaním, že žalobca predložil listinné dôkazy o jednotlivých položkách, ktoré si uplatnil, a preto mu ich priznal. Súdom pritom vôbec neskúmal, resp. z odôvodnenia jeho rozhodnutia to nie je možné zistiť, či bola daná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1. a vznikom škody, a to vo vzťahu ku každej jednej uplatnenej položke. Súdom prvého stupňa sa tiež vôbec nevysporiadalo s argumentáciou žalovaného 2, ktorý poukázal na to, že žalobcom uplatnená náhrada prevyšuje sumu nákladov určenú príslušnými všeobecne záväznými predpismi ako sumu primeraných nákladov spojených s pohrebom, poukazujúc na § 469 ods. 2 Obč. zákonníka a § 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v spojitosti s § 101 ods. 3 a § 94 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., v zmysle ktorých primerané náklady spojené s pohrebom sa uhrádzajú sumou najviac 50.000,- Sk (t.j. 1.659,70 Eur), náklady na zriadenie

pomníka a na úpravu hrobu sa uhrádzajú do výšky 663,88 Eur. Súd prvého stupňa pritom žalobcovi priznal sumu niekoľkonásobne vyššiu, bez toho, že by dostatočne odôvodnil, čo ho k takémuto postupu viedlo.

Súd prvého stupňa sa náležite nevysporiadal ani s otázkou prípadného spoluzavinenia zo strany poškodenej v zmysle § 441 Obč. zákonníka, keď len stručne skonštatoval, že nebolo jednoznačne preukázané, že by bola škoda spôsobená aj zavinením poškodenej. Súd pritom vôbec nereagoval na argumentáciu žalovaných.

Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku vyplýva, že prvostupňový súd nepriznanie žalobou uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcami odôvodnil len tým, že táto súvisí s ochranou osobnosti, avšak nesúvisí s náhradou škody na zdraví inej osoby, ide o odlišný režim týchto práv. Takéto odôvodnenie je podľa vyššie uvedeného v rozpore s cit. ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a postupom prvostupňového súdu aj v tomto smere došlo k odňatiu možnosti účastníkom konať pred súdom.

K tejto otázke odvolací súd považuje za potrebné dodať, že podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Ust. § 13 Občianskeho zákonníka fyzickej osobe dotknutej v osobnostnej sfére dáva mimo iného právo požadovať z tohto dôvodu zodpovedajúce zadosťučinenie a to morálne prípadne i majetkové a to v primeranom rozsahu s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto v zmysle § 136 O.s.p. stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcu chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmov, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Obč. zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr. rozsudok NS ČR zo dňa 28.2.2005 sp. zn.30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp.zn. 5 Cdo 265/2009 a 1 Cdo 77/2009).

V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca a ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu.

Právo na náhradu škody v zmysle § 420 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka a uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti sú celkom svojbytné a samostatné nároky, ktorým Občiansky zákonník

poskytuje osobitnú ochranu a preto uplatnenie práva na náhradu škody nedopĺňuje, nerozširuje, ani nenahrádza uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti (pozri uznesenie NS ČR zo dňa 28.6.2007 sp. zn. 30Cdo154/2007). Preto ak prvostupňový súd v podstate uzavrel, že poskytnutím nárokov žalobcovi z titulu náhrady škody boli vyčerpané jeho zákonné nároky v súvislosti s úmrtím jeho manželky, zároveň vec nesprávne právne posúdil a v dôsledku toho ani nevykonal navrhnuté dôkazy.

V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že bude potrebné dôsledne skúmať pasívnu legitimitáciu žalovaného 2 vo vzťahu k uplatneným nárokom vyplývajúcim z náhrady škody a vo vzťahu k uplatnenému nároku náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd dáva do pozornosti uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/127/2010 zo dňa 8.11.2011, ktorým predložil podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vec Súdnemu dvoru Európskej únie na riešenie prejudiciálnych otázok: I. má sa článok 1 ods. 1 smernice Rady 90/232 EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s čl. 3 ods. 1 smernice 72/166 EHS vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava (akou je právna úprava vyplývajúca z § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a § 6 zákona č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenú provozem vozidla), podľa ktorej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peňažnej forme, spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla? II. V prípade takej odpovede na prvú otázku, že uvedená právna úprava nie je v rozpore s právom Spoločenstva, majú sa ustanovenia § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a § 6 ods. 1, 2, 3 zákona č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenú provozem vozidla vykladať tak, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd v súlade sa článkom 1 ods. 1 smernice Rady 90/232 EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s čl. 3 ods. 1 smernice 72/166 EHS priznal nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ako poškodeným aj v peňažnej forme? Súd zároveň prerušil konanie do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie. Krajský súd v Prešove poukázal na to, že rozhodnutia súdov Slovenskej republiky o tejto otázke nie sú jednotné. Krajský súd v Košiciach č.k. 11Co 12/2009-370 zo dňa 3. marca 2010 v rozsudku zaujal nasledovný názor: „S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa cit. zákona.“ Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva iný názor vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20. apríla 2009. „Povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka“.

S poukazom na vyššie uvedené zdôvodnenie, keďže účastníkom konania bola postupom súdu riadnym neodôvodnením rozsudku odňatá možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.), i preto, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy (§ 221 ods. 1 písm. h) O.s.p.), odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a podľa ods. 3 cit. ust. vec vrátil v zrušenom rozsahu súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní, riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný (§ 226 O.s.p.), bude zodpovedať všetky relevantné právne otázky, na ktoré bolo poukázané vyššie, v prípade potreby doplniť dokazovanie, jeho výsledky riadne vyhodnotiť, vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi účastníkov konania, a následne vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.